

**„КРИЗАТА – ОБЕКТИВЕН ПРОЦЕС ИЛИ СУБЕКТИВНА
ГРЕШКА”
(ТРАДИЦИОНЕН СТУДЕНТСКИ КОНКУРС – ЕСЕ)**

**Доц. д-р Анатолий Асенов
Гл. ас. д-р Христо Сирашки
СА „Д.А. Ценов” – Свищов, катедра „Мениджмънт”**

По инициатива на катедра „Мениджмънт”, СА „Д.А.Ценов”, факултет „Мениджмънт и маркетинг” и Студентски съвет, за шеста поредна година се организира студентски конкурс - есе на тема „КРИЗАТА – ОБЕКТИВЕН ПРОЦЕС ИЛИ СУБЕКТИВНА ГРЕШКА”.

Първият кръг от конкурса - есе се проведе на 19 ноември 2009 година в Корпус „Юг” на СА „Д.А. Ценов” - Свищов. Организаторите бяха впечатлени от интереса към конкурса. Участници в конкурса бяха 59 студенти от всички курсове и специалности на СА „Д.А. Ценов”. Те се явиха и представиха есетата си пред компетентното жури, съставено от преподаватели в Стопанска академия.

Шестият традиционен конкурс за студентско есе бе открит от ръководителят на катедра „Мениджмънт” и председател на журито проф. д-р ик. н. Камен Каменов. Пред участниците в конкурса той постави акцент върху обявеното предварително условие, че организаторите дават пълна свобода на творческа интерпретация по темата. В уводните думи се обърна внимание върху положителната тенденция на нарастване на студентската академична активност и стремеж за участие в научни форуми. Радостно е, че всяка следваща година се наблюдава все по-голяма активност и желание за изява в научни форуми от страна на студентите. Това е показателно за мотивацията на студентите от Стопанска академия за повече знания и изяви на научното поприще. Участниците бяха запознати с регламента за представяне на есетата, а също така и критериите по които ще се оценяват участниците от журито.

След усилена работа и след труден избор журито определи 15 студенти, които се класират за финалния втори кръг на конкурса - есе.

Финалният кръг от конкурса - есе бе проведен на 24 април 2010 година, в учебна база – с. Орешак, област Ловеч.

В началото на вторият кръг от конкурса, проф. д-р ик.н. Камен Каменов представи свои виждания, свързани с темата на конкурса-есе. Обърна се внимание на това, че проблемите свързани с финансово-икономическата криза са многоаспектни. С фокусирането върху институционалната и поведенческа основа на кризата се разкрива една друга нейна същност – тази на поведението на човешкия фактор и психологическите причини за възникването на кризисни ситуации. Поведението на пазарните субекти по време на криза, обаче е с не толкова малко значение, както за излизането от нея, така и за установяването на пазарна устойчивост¹.

Създаването на делова атмосфера и „загриване” на участниците бе постигнато, след като бяха очертани контурите на финансово-икономическата криза и основните причини за нея. Особено внимание се обърна на

¹ Вж. по- подробно: Каменов, К., Институционална и поведенческа основа на кризата, // Б и з н е с у п р а в л е н и е. Изд. ВБШ при СА „Д.А.Ценов” Свищов, кн. 3, 2009, с.7-20.

предпоставките за възникването на кризисни ситуации от различно естество и в различни мащаби, което до голяма степен зависи от съответствието между политическите цели и институциите. Представени бяха следните варианти²:

а) правилно поставени цели на политиката, но несъответстващи институции. В този случай е налице институционална блокада, т.е. целите на политиката се ограничават от остарели в структурно и функционално отношение институции;

б) неправилно поставени цели, несъответстващи институции. При този вариант поради грешки или недостатъчен професионализъм в субекта на власт е възможно да се сгреши в самото целеполагане. Изходът от тази ситуация е коригиране на целите на политиката, което може да бъде предшествано от промени в субекта на власт;

в) правилно поставени цели и съответстващи институции. Това е най-благоприятния вариант, който създава условия за ускорени промени и икономически растеж;

г) неправилно поставени цели и несъответстващи институции. Това е вариант, който се свързва с криза в политиката и стопанството. Особеното при него е, че поради професионални и други слабости на субекта на власт самото целеполагане на може да встъпи в ролята на ориентир за евентуални институционални промени. Обикновено процесите на промяна в такива случаи са бавни и мъчителни и могат да бъдат резултат от оформянето на някакво по-активно ядро в субекта на власт.

По нататък се фокусира вниманието на участниците върху някои ключови моменти по темата на конкурса – есе.

Поставен за дискутиране пред участниците бе въпросът за причините за кризата от формален характер, които се отнасят до правилността на политическото целеполагане, начина на функциониране на институциите, нормативната база, процеса на администриране и др. От друга страна се постави ударение върху причините, имащи не по-малко значение – субективните причини, които са свързани с личността и нейното поведение.

След очертаните от председателя на журито проф. д-р ик.н. Камен Каменов тематични рамки на конкурса–есе, студентите започнаха представянето на своите научни разработки.

На всички участници бе предоставена възможността за дискутиране по изложените становища по време на конкурса.

Всеки от участниците имаше собствено мнение по темата на конкурса. Това от своя страна бе причина всяко представено есе да стане обект на дискусия, както от страна на журито, така и от страна на участниците. В хода на конкурса се поставиха множество въпроси, които предизвикаха научен спор, доказващ сериозната икономическа подготовка на студентите.

Студентските есета от една страна акцентираха както върху кризата като обективен процес и нейното влияние върху икономиката на Р. България, и от друга страна върху субективизма като основа за кризата. Направиха се сравнения с други страни – членки на ЕС, които неотдавна станаха членки на Еврозоната.

Някои участници бяха подготвили презентации, свързани с проблемите на кризата в световен мащаб и влиянието върху нашата страна. Представиха се графики и зависимости, дискутирани бяха различни становища на известни

² Пак там.

учени. Добро впечатление направиха задълбочените дебати и споделените становища по поставените в началото въпроси. Студентите доказаха, че когато има провокация за размисъл, са готови не просто да разработят определена тема, но и да покажат желание за дискусия и отстояване на собственото мнение. По този начин се постига една от основните цели на организаторите, а именно да се развие и насърчи студентската научно-изследователска дейност.

След изслушване на всички участници, решението на журито бе обявено от председателят на журито проф. д-р ик.н. Камен Каменов.

Класираните на първите три места във финалния кръг на шестия конкурс - есе на тема „Кризата – обективен процес или субективна грешка” са като следва:

Първо място – Михаил Александров Алексиев - III курс, спец. ПП;

Второ място – Радиана Каменова Цветанова I курс, спец. СУ и Йордан Петров Иванов – IV курс, спец. МИО

Трето място – Теодор Светлозаров Михайлов – I курс, спец. ИИнд.

В заключение може да се каже, че конкурсът – есе предоставя възможност на всички студенти да докажат и затвърдят своите знания и умения, получени в аудиториите на СА „Д.А.Ценов”- Свищов. От представените есета, пролича сериозната подготовка и желание за научна изява от страна на участниците. Чрез своите есета студентите уверено изразяваха собствена теза и отношение по темата на конкурса. Това за пореден път ни убеждава, че провеждането на студентски научни конкурси е основа за по-качествена подготовка.

Организаторите на конкурса–есе с радост отчитат, че научната изява се превърна в традиционна ежегодна форма, освен това се утвърди като научна трибуна за изява на студентите от СА „Д.А.Ценов”- Свищов. Радостен е и факта, че голям брой от участниците са първокурсници. Това според нас е показателно за желанието и мотивираността на студентите от Академията за научни изяви и самоусъвършенстване още от първият час в Алма Матер.